

ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

*Лагунець Аліна Володимирівна,
спеціаліст, вихователь дошкільного
навчального закладу (ясла – садок)
комбінованого типу №4 «Пролісок»
Бучанської міської ради Київської області,
E-mail: alinochkalagunets@gmail.com*

Вперше термін «інклюзивна освіта» зустрічається у Саламанській декларації, що була прийнята на Всесвітній конференції у 1994 р. за підтримки ЮНЕСКО, згідно якої інклюзивна освіта ґрунтується на системі принципів – базових вимог:

- кожна дитина унікальна, має особливі інтереси, здібності, в процесі навчання;
- всі діти мають навчатися разом в усіх випадках, незважаючи на труднощі, які можуть виникати або, які вже існують;
- заклади освіти мають враховувати потреби дітей (своїх учнів) узгоджувати темп і вид навчання;
- заклади освіти мають забезпечити якісну освіту для всіх дітей, розробляючи відповідні навчальні плани;
- інклюзивна освіта-найефективніший засіб, який гарантує взаємодопомогу, розуміння між дітьми.

Таким чином, інклюзивна освіта не ставить за мету зробити всіх «однаковими», а передбачає створення рівних можливостей для усіх дітей [5].

Головною особливістю інклюзивної освіти є переосмислення поглядів, переконань усіх учасників освітнього процесу: дітей, педагогів, батьків, обслуговуючого персоналу, що має важливе значення для створення сприятливих умов та комфортного середовища у закладі освіти.

На сьогоднішній день одним з вірогідних варіантів включення дитини з психофізичними порушеннями у загальноосвітній простір означає, що дитині з обмеженими можливостями надається право відвідувати загальноосвітній заклад, у якому створене необхідне адаптоване освітнє середовище та надаються відповідні послуги, що приносять користь від спільного їх навчання зі здоровими однолітками. Поширення інклюзії пов'язане з процесами демократизації загальноосвітньої свідомості, міжнародним визнанням за кожною людиною права на повноцінне життя та освіту.

Інклюзивна освіта займає одне з пріоритетних місць в освітніх реформах. Багато змін відбулося у ланці початкової освіти і пов'язані з концепцією НУШ та запровадження нових освітніх стандартів.

Впровадження інклюзивного навчання дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку, передбачає створення для них спеціального освітнього оточення, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини та забезпечило б адекватні умови й можливості для отримання нею освіти в межах спеціальних освітніх стандартів, корекції порушень психофізичного розвитку, ранньої соціалізації.

Незнайоме середовище, як і незнайомі люди, можуть викликати у дитини стресову реакцію, яка може мати негативний вплив на навчання дітей. Освітнє середовище, що містить домашні елементи, допомагає дітям відчувати себе комфортно і сприяє їхнім пізнавальним здібностям. Разом з тим, середовище має містити нові, цікаві речі. Також потрібно пам'ятати, що середовище може мати різний рівень стимуляції, що впливає на поведінку дітей. Наприклад, великий простір спонукає до руху, а невеликі осередки з книгами, м'якими меблями- спонукають до спокійних занять, творчої роботи.

Інклюзивне освітнє середовище- це сукупність умов, способів і засобів для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їх потреб і можливостей [2].

Завданнями освітнього середовища є:

- зменшення проблем із поведінкою дітей;
- залучення дітей до щоденних видів діяльності;
- заохочення до розвитку незалежності дітей;
- підтримка роботи педагога;
- збільшення ефективності роботи персоналу;
- сприяння виникненню дружніх, партнерських взаємин між дітьми та взаємин за інтересами.

Згідно дослідженням, ретельно сплановане освітнє середовище може значно покращувати взаємодію між дітьми, використання іграшок та видів діяльності, які покращують соціальну взаємодію (наприклад, збирання пазлів, виготовлення колективної роботи з малювання чи аплікації), об'єднання дітей з ООП з ровесниками впливає на тривалість взаємодії між ними.

Організації інклюзивного освітнього середовища, яке багато дослідників називають «третім учителем» після батьків і педагогів, які здійснюють суттєвий вплив на розвиток і навчання дитини [6].

Коли йдеться про створення освітнього середовища, багато людей одразу починають думати про меблі, іграшки, обладнання, тобто думають про матеріальне оснащення. Проте, крім фізичного середовища, не менш важливим є соціальне середовище: якість взаємодії між вихователем і дітьми, батьками, між самими дітьми. Тобто те, наскільки освітнє середовище сприяє формуванню відповідних цінностей, вихованню почуття відповідальності, поваги до багатоманітності.

Разом із тим, середовище має містити різноманітні нові речі, адже певний рівень новизни та незвичності спонукає до появи пізнавального процесу. Також потрібно пам'ятати, що різні аспекти середовища можуть мати різний стимулюючий вплив, що відображається на поведінці дітей [3].

Виділяють три взаємопов'язані компоненти освітнього середовища у дошкільних групах.

1. *Соціальне середовище.* Взаємодія, в дошкільній групі між дітьми, дітьми і педагогами, дітьми, педагогами і батьками.
2. *Структурне середовище.* Час, послідовність, тривалість видів діяльності впродовж дня.
3. *Фізичне середовище.* Планування і оснащення групової кімнати, що охоплює центри діяльності, навчальні матеріали, іграшки, меблі.

Тільки у разі, якщо кожен із компонентів буде детально продуманий і реалізований, це створить належне для розвитку і навчання дітей середовище. Окрім цього, кожен аспект освітнього середовища має відображати філософію закладу освіти і цілі навчальної програми [2].

В інклюзивному середовищі всі діти спроможні досягати успіху. На основі всебічного аналізу літератури з цього питання Д. МакГрегор і Фогельсберг наводять основні переваги для дітей з ООП: в інклюзивному середовищі діти з ООП демонструють вищий рівень соціальної взаємодії з іншими дітьми, які таких обмежень не мають; в інклюзивному освітньому середовищі підвищується соціальна компетентність і вдосконалюються комунікативні навички дітей з відмінними здібностями; діти з ООП навчаються за складнішою і глибшою навчальною програмою, завдяки чому процес набуття вмінь і навичок протікає ефективніше, а академічні досягнення покращуються; посилюється соціальне сприйняття дітей з відмінними здібностями завдяки методиці навчання в інклюзивних закладах, де воно часто відбувається у формі групової роботи. Працюючи в малих групах, діти вчаться бачити людину, а не її ваду, та починають усвідомлювати, що між ними та з дітьми ООП є багато спільного [4].

Дружні стосунки між дітьми з ООП та іншими, які таких обмежень не мають, частіше розвиваються в інклюзивному середовищі. Дослідження довели, що діти в інклюзивному

закладі мають триваліші і надійніші зв'язки з друзями, ніж діти в сегрегованому середовищі. Це особливо справедливо в ситуації, коли діти відвідують місцевий освітній заклад у своєму районі та мають більше можливостей бачитися з друзями після занять [1].

Інклюзивне освітнє середовище – це система ціннісного ставлення до навчання, виховання та особистісного розвитку дітей з ООП, сукупністю засобів, внутрішніх і зовнішніх умов життєдіяльності в загальноосвітніх закладах і спрямованістю на індивідуальні освітні стратегії дітей. Предметний компонент (матеріальні можливості установи – доступна (без бар'єрна) архітектурно-просторова організація; забезпеченість сучасними засобами та системами, що відповідають освітнім потребам дітей). Вагомою умовою успішного навчання дітей з ООП в умовах загальноосвітнього навчального закладу є обґрунтування й запровадження в навчальний процес індивідуальної програми розвитку (ІПР) із гнучкою варіативною структурою її компонентів, а саме: індивідуального навчального плану (за потреби), індивідуальної навчальної програми, системи необхідних адаптації та модифікації, комплексу додаткових послуг, які б забезпечили навчання таких дітей у відповідності з їхніми можливостями та з урахуванням додаткових потреб. Індивідуальна програма розвитку виконує низку функцій, у тому числі: навчально-методичну, комунікативну, менеджменту, підзвітності, моніторингу, контролю дотримання нормативних вимог та оцінки. Технології індивідуалізації навчання здійснюються на основі адаптації та модифікації освітнього середовища чи окремих його компонентів до конкретних потреб дитини [5].

Отже, створення інклюзивного освітнього середовища передбачає розробку адаптованих освітніх програм, спеціальне матеріально-технічне забезпечення, архітектурне перетворення. Позитивний вплив середовища на освітній процес дітей з ООП дозволило сформулювати низку вимог, що забезпечують специфіку організації та реалізації цього процесу. У більшості випадків проблему варто шукати не в дитині, а в середовищі, що її оточує (на рівні сім'ї, групи, дитячого садка, класу, школи і т. ін.), тобто її обмеження зумовлені середовищем. Якщо у дитини є особливі потреби, то вона включається в освітнє середовище на своїх власних умовах: не дитина пристосовується до середовища, а середовище до дитини. На сучасному етапі розвитку освіти дітей з ООП пріоритетного значення набуває створення інклюзивного освітнього середовища. У такому середовищі всі діти навчаються разом у системі масової освіти за загальноосвітніми навчальними програмами, що пристосовані до потреб дитини з ООП [6].

Таким чином, створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти передбачає створення системи умов для особистісного розвитку учасників навчально-виховного процесу. Такими умовами, на наш погляд, є безпечний (у тому числі психологічно) простір в інклюзивній групі, створення рівних умов перебування для всіх дітей та розвитку комунікативних навичок дошкільників, організація психолого-педагогічного супроводу вихованців і їхніх родин на засадах співпраці.

Список використаних джерел:

1. Даніелс Е.Р., Стаффорд К. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів. Львів : ТОВ «Надія», 2002. 255 с.
2. Дефектологічний словник : навчальний посібник / за ред. В.І.Бондаря, В.М.Синьова ; упор. В. М. Тімашова. Київ : «МП Леся», 2011. 528 с.
3. Колупаєва А.А., Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навчально-методичний посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
4. Лапін А.В. Організація роботи команди фахівців у дошкільному закладі освіти з інклюзивною формою навчання. 2017. URL: <http://lib.iitta.gov.ua>.

5. Середовище, що належить дітям: порадник для педагогів закладів дошкільної освіти / упоряд.: Н. Софій, Ю. Найда ; за заг.ред. В. В. Засенка. Київ, 2019. 68 с. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/4726/file>
6. Софій Н. З., Найда Ю. М. Інформаційний посібник для вчителів закладів середньої освіти.
7. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
8. Ярмошук І. Інклюзивне навчання в системі освіти. *Шлях освіти*. 2009. № 2. С. 24–28.

ІНКЛЮЗИЯ – СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК НАВЧАННЯ АКУШЕРСТВУ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ

Лазуренко Вікторія Валентинівна,

*доктор медичних наук, професор
завідувач кафедри акушерства та гінекології №2,
Харківський національний медичний університет,
E-mail: vlazur13@gmail.com*

Старкова Ірина Володимирівна,

*кандидат медичних наук,
доцент кафедри акушерства та гінекології №2,
Харківський національний медичний університет,
E-mail: starkovkina@ukr.net*

Лященко Ольга Анатоліївна,

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри акушерства та гінекології №2,
Харківський національний медичний університет,
E-mail: olgaliashchenko@gmail.com*

Каліновська Ольга Іванівна,

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри акушерства та гінекології №2,
Харківський національний медичний університет,
E-mail: olga.iv.kalinovska@gmail.com*

Таравнех Діана Шакерівна,

*кандидат медичних наук,
асистент кафедри акушерства та гінекології №2,
Харківський національний медичний університет,
E-mail: diana.tarawneh89@gmail.com*

Теперішнє суспільство України характеризується активною інтеграцією в Європу, що торкається різноманітних напрямків. Це стосується й освіти, яка передбачає не тільки участь педагогів вишів України в міжнародних заходах, а й навчання англійською мовою студентів-іноземців в нашій країні.

Сучасні педагогічні тренди формують відповідне освітнє середовище. При цьому об'єктивними передумовами його становлення є декілька соціальних аспектів, серед яких широке залучення населення до вищої освіти змагання університетів за контингент студентів; зростаюча конкуренція на ринку освітніх послуг; залежність результатів університетської освіти, зокрема набутих компетентностей, від потреб ринку праці, обсягу практичних навичок для їх використання на робочих місцях; інформатизація суспільства, широкий доступ до фактологічної інформації, можливість її вивчення та аналізу дистанційно, розвиток засобів електронної освіти; глибинне поєднання наукових досліджень та освіти, розвиток педагогіки та широке застосування досягнень сучасної педагогічної